

HORIZONT 2021/3

Migrációkutató Intézet

Vargha Márk: Győzelemmel felérő vereség? – Szicíliai jogalkotói kísérlet a migráció visszafogására 2020 nyarán

Vargha Márk: Győzelemmel felérő verseny? – Szicíliai jogalkotói kísérlet a migráció visszafogására 2020 nyarán

1. BEVEZETÉS

2020-ban elárasztották a médiát a Szicíliáról szóló, migrációs témájú hírek: újabb és újabb csónakok érkeztek a mindössze 20 négyzetkilométer területű, 6 ezer lakosú szigetre, Lampedusára. A nagy beáramlás hagyományos forrásán, a közép- és nyugat afrikai országokon túl a Tunéziában uralkodó állapotok adtak és adnak okot ma is aggodalomra olasz szempontból. A koronavírus-járvány kitörése és annak Olaszországot ért drámai következményei sem sarkallták arra a második Conte-kormányt, hogy a külföldiekre vonatkozó beutazási tilalmat a csónakokon és hajókon érkező bevándorlókra is értelmezze. Nem úgy a jobboldali Nello Musumecit, Szicília tartományi elnökét, aki 2020 augusztusában korábban Itáliában, de Európában sem szokásos lépésre szánta el magát: jogalkotói hatáskörével élve a menekültügyi szempontokat a közegészségügyiek mögé helyezte, amivel kiváltotta a római kormány kritikáját, de nem kizárt, hogy egyfajta precedenst is teremtett. A tanulmányban Musumeci 2020. évi 33. számú rendelete megszületésének előzményeit és körülményeit, annak tartalmát és a közigazgatási bíróságon beteljesedett sorsát mutatjuk be.

2. A KERET: AZ OLASZORSZÁGBA IRÁNYULÓ MIGRÁCIÓ 2020-BAN

2020-ban az Olaszországba érkezett migránsok száma 34 154 volt, ez 18,8 %-a a 2016-os, 181 436 fős adatnak. 2017-re kismértékben, 119 369 főre csökkent az érkezők száma, ezt követően

ABSZTRAKT

A Migrációkutató Intézet elemzésében egy 2020-as, hazai médiafigyelmet is kapott szicíliai esetre tekint vissza. Nello Musumeci jobboldali színekben politizáló régióelnök tavaly nyáron a tunéziai helyzet romlása következtében fokozódó migrációs nyomás miatt egy Európában szokatlan eszközhöz nyúlt: a koronavírus-járványra való hivatkozással, jogalkotási eszközzel kívánta visszaszorítani a főképp Lampedusát sújtó áradatot. Bár érveit az illetékes közigazgatási bíróság nem hallgatta meg és rendeletét megsemmisítette, az eset bátorítólag hathat azokra az önkormányzati vezetőkre, akik a *mainstream* migrációs politikával szembehelyezkedve növelnék népszerűségüket.

pedig – nem mellesleg a Gentiloni- és a Matteo Salvinit is magában foglaló első Conte-kormány intézkedéseinek köszönhetően – nagyot zuhant: 2018-ban már csupán 23 370-en érték partot, 2019-ben pedig ez a szám is kevesebb, mint felére, 11 471-re csökkent. A 2020-as évre a pandémia ellenére ismét emelkedést regisztrálhattak a hatóságok, s kérdés, hogy a járványügyi veszélyhelyzeti korlátozások fokozatos feloldása után 2021-ben hogyan alakulnak a számok. Ezt – a teljesség igénye nélkül – több tényező is befolyásolhatja.

1. *Salvini szigorító intézkedéseinek (decreti di sicurezza) „visszapuhítása”*. Ez a tavalyi év végén történt meg, az alábbi fő pontokon: a) Az NGO-k büntetésének enyhítése. Salvini akár egymillió eurós bírságot is kiszabott volna azokra az NGO-hajókra, amelyek megsértik az olasz felségvizekre való be- vagy áthajózás, illetve kikötés tilalmát. Immár nem lehetséges a hajó elkobzása és megsemmisítése, és a pénzbüntetés mértéke a 10 ezer és 50 ezer euró közötti tartományba kerül át. A fenti tilalom nem vonatkozik azokra, amelyek mentési tevékenységet végeznek, mindaddig, amíg arról értesítik az olasz hatóságokat és a felségjel szerinti államot. Kikerült a Belügyminisztérium hatásköréből a hajók mozgásának korlátozása vagy tiltása.

b) Fogadás és integráció. Megszűnik a SIPROIMI (*Sistema di protezione per titolari di protezione internazionale e per i minori stranieri non accompagnati*, vagyis Nemzetközi védelemre szoruló és Kísérő nélküli kiskorúak Védelmi Rendszere) és helyébe lép a SAI (*Sistema di accoglienza e integrazione*, Befogadási és Integrációs Rendszer). Ezzel az állam visszatér a „bővített” modellhez: a SIPROIMI rendszer helyébe lépő SAI szisztémában működtetett központokban nem csak a védelemben részesítettek, hanem a menedékkérők is tartózkodnak majd, s a két csoport értelemszerűen kétféle ellátásban részesül. A SIPROIMI rendszer elődjének volt igazgatója szerint azonban egyelőre nem látható, hogyan fog ez a gyakorlatban működni.¹

c) Az állampolgárság házasságkötéssel vagy honosítással történő megszerzésének várakozási ideje 48 hónapról 24–36 hónapra csökken.

d) Humanitárius védelem. A Salvini által jelentősen szűkített védelemben részesítési esetek bővülnek a származási országban feltételezett, szexuális orientáció vagy nemi identitás miatti üldöztetéssel. A *quaestornak* (rendőri tisztviselőnek) a „súlyos okokra” vonatkozó mérlegelési joga megszűnik. A humanitárius védelem időtartama egy évről két évre nő.

2. *Nemzeti egységkormány a jobboldali ellenzék egy vagy több pártjának bevonásával*. Írásunk megjelenésének idején a legvalószínűbb, hogy a Hajrá Olaszország és a Liga is része lesz a korábbi EKB-elnök Mario Draghi nemzeti egységkormányának. A migrációkritikus jobboldali pártok jelenléte nem garancia arra, hogy bevándorlást fékező intézkedéseket hozna a Draghi-kormány. (A kormányalakítás körüli programvitákban egyelőre a gazdasági-pénzügyi kérdések dominálnak, minthogy az EU mentőcsomagjának jelentős hányada a járvány előtt is gyengélkedő, a járvány

¹ PROIETTI 2020.

hónapjai alatt viszont nagyot zuhanó olasz gazdaság megsegítését célozza.) Arra viszont biztosíték lehet a berlusconisták és ligások jelenléte, hogy már nem enyhül tovább a migrációs politika Conte második kormányának időszakához képest.

3. *Járvány- és biztonsági helyzet Afrikában.* Nyilvánvaló, hogy ha javulnak a járványügyi adatok Afrikában és ismét nyitottak lesznek a határok, akkor az Európába irányuló embercsempészet is meg fog élni mindhárom mediterrán útvonalon, így a középsőn is.

4. *Észak-afrikai határvédelem.* Az Olaszországba érkezők számát jelentősen befolyásolja az is, hogy a tunéziai és líbiai kormányok milyen erőfeszítéseket képesek tenni a határok megvédésére, azaz hány embert tudnak megakadályozni abban, hogy csónakba szálljon, vagy éppen hány embert tudnak a tengerről visszafordítani kikötőikbe.

3. A 2020. ÉVI 33. SZÁMÚ RENDELET

3.1. A RENDELET KIADÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

A Tunéziában – egyebek mellett a világjárvány miatt – kitört gazdasági, politikai válság miatt 2020 júliusától kezdve a korábbi évekhez képest kiemelkedő számban érkeztek migránsok Olaszországba tengeri úton, nagy részük Lampedusa szigetére és más szicíliai partokra. A nyomás az év hátralévő részében kiugróan volt mondható (1. táblázat).

1. táblázat. Az Olaszországba tengeri úton érkezettek száma
2018-ban, 2019-ben és 2020-ban (fő)

	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AUG	SEP	OCT	NOV	DEC
2018	4 182	1 065	1 049	3 171	3 963	3 147	1 969	1 531	947	1 007	980	359
2019	2020	60	262	255	782	1 218	1 083	1 268	2 498	2 017	1 232	589
2020	1 342	1 211	241	671	1 654	1 831	7 063	5 327	4 386	3 477	5 360	1 591

Forrás: Olasz Köztársaság Belügyminisztériuma

Olaszországban a migránsokat több típusú létesítményben szállásolhatják el. Szicíliában és más déli tartományokban *hotspotokba* kerülnek a frissen érkezettek. Tavaly nyáron az összes régióban működtek továbbá elsődleges befogadóközpontok és a fentebb említett SIPROIMI központok. Szicília az összes ott lakó migráns számát tekintve 5. a régiók sorában Lombardia, Emilia-Romagna, Lazio és Piemont mögött, Campania, Toszkána, Veneto, Apulia és Calabria előtt. Fontos azonban rögzíteni, hogy a 2020 augusztusára tizenkét hónap alatt több mint négyszeresére nőtt a helyi *hotspotokban* elszállásoltak száma, ami a Szicíliában tartózkodó migránsok összesített számának emelkedésével járt. A tartományok közötti szétosztás láthatóan ekkor is

működött, vagyis ez a növekmény meglehetősen csekély volt (az országban és például Lombardiában pedig egyenesen csökkenést regisztráltak).

2. táblázat. Olaszországi, szicíliai és lombardiai befogadóközpontokban tartózkodó migránsok száma különböző időpontokban (fő)

	2019. aug. 15. összes migráns	2019. aug. 15. <i>hotspotban</i>	2020. aug. 15. összes migráns	2020. aug. 15. <i>hotspotban</i>
Országos	102 402	142	84 791	601
Szicília	6 947	142	7 433	601
Lombardia	14 375	0	11 153	0

Forrás: Olasz Köztársaság Belügyminisztériuma

A koronavírus első fertőzöttjeit, 3 személyt Szicíliában regisztrálták 2020. február 25-én. Csakúgy, mint más tartományokban a járvány folyamatosan terjedt. A rendelet kiadásának napján 3 967 igazolt fertőzött, 286 halott és 2 807 gyógyult volt Szicíliában. (A második hullám a régióban is éreztette hatását: 2021. január 31-én már 136 103 fertőzöttet, 3 478 halottat és 90 336 gyógyultat tartottak számon.)

Nello Musumeci 2017. november 18-a óta vezeti a szigetet a „Nagyon Szép Lesz” (*Diventerà Bellissima*) nevű regionális civil szervezet színeiben. Korábban a szicíliai regionális gyűlésben Catania megye képviselője (2012–2017), még korábban a megye elnöke volt (1994–2003). A választásokon 39,9%-os eredménnyel lett első, fő támogatója Silvio Berlusconi Hajrá Olaszország (*Forza Italia*) pártja volt, de a mögé felsorakozó szövetségben saját mozgalma és egy kisebb autonomista párt mellett országosan szervezett, parlamenti jobboldali pártok is részt vettek: a Hajrá Olaszországon kívül Matteo Salvini Ligája és Giorgia Meloni Olaszország Fivérei is.

Egy 2020 májusában publikált reprezentatív közvélemény-kutatás szerint Musumeci kormányának járványkezelési intézkedéseit a sziget lakóinak 72%-a fogadta pozitívan, az elnök népszerűsége pedig 2019-hez képest 15 százalékponttal 57%-ra nőtt.²

3.2 A RENDELET BEVEZETŐ RÉSZÉ

A rendelet hosszú, mintegy harminckét bekezdésből álló bevezetővel rendelkezik. Ebben a jogalkotó számos jogszabályra hivatkozik. Az Alkotmány 32. cikkén és Szicília Régió Statútumán túl például:

² PALERMOTODAY 2020.

1. az 1978. december 23-ai 833. számú törvény 32. cikkére, mely szerint rendkívüli és sürgős rendeletet hozhat az egészségügyi miniszter az egész országra vagy több régióra kiterjedően, ha azt a közegészségügyi vagy állategészségügyi helyzet indokolja, és ilyen rendeletalkotási joga van a régió elnökének az általa vezetett régióra, valamint a polgármesternek a saját településére vonatkozóan;
2. egy 1998-as törvényerejű rendeletnek a 2019. augusztus 8-ai 77. törvénnyel való kiegészítésére (Salvini NGO-ellenes előterjesztésének részeként), miszerint a belügyminiszter korlátozhatja vagy megtilthatja a belépést, áthaladást vagy tartózkodást az olasz vizeken minden hajónak, kivéve a hadihajókat és az állami, a közrend és a közbiztonság védelmében tevékenységet folytató hajókat;
3. az infrastruktúraügyi és közlekedési miniszter 2020. április 7-ei 150. sz., a belügy- és az egészségügyi miniszter egyetértésével kiadott rendeletét, miszerint a COVID-19 vírus miatt kihirdetett országos egészségügyi veszélyhelyzet tartama alatt az olaszországi kikötők nem teljesítik a „biztonságos hely” definíciójában foglaltakat, így nem fogadhatnak az olasz keresési és mentési zónán kívül, más állam zászlaja alatt működő hajókat;
4. a Polgári Védelem országos parancsnokának 2020. február 3-ai 630. sz. utasítását, mely Szicília Régió elnökét ruházza fel a központi kormány által elrendelt egészségügyi vészhelyzettel kapcsolatos minden olyan intézkedés megtételére, amely nem a kormány régióba delegált képviselőinek hatáskörébe tartozik.

A jogszabályokon túl bizonyos tényekre is hivatkozik a bevezető, úgymint:

1. az aktuális súlyos országos és regionális járványhelyzetre;
2. a növekvő számban engedély nélkül kikötő, a járvány terjedésének kockázatát növelő illegális migránstömegekre;
3. az érkező egészséges és fertőzött migránsok különválasztását és a fertőzött migránsok eltűnésének megakadályozását lehetővé tevő erőforrások hiányára;
4. a *hotspotokban* elvárt erőforrás-minimum hiányára és a folyamatos túlszűfoeltságra;
5. a hatáskörrel rendelkező hatóságok cselekvésének hiányára, miközben a *hotspotokban* tartózkodó migránsok száma folyamatosan nő, és közöttük már több fertőzöttet is regisztráltak;
6. a 2020. október 15-ig meghosszabbított országos egészségügyi veszélyhelyzetre;
7. arra, hogy a tartomány elnökének kötelessége a polgárok egészségének védelme és a közrend érdekében intézkedéseket tenni;
8. a kormány által kijelölt karanténhajókra, mint a migránsok kockázatmentes fogadásának eszközére;
9. a szigorított beutazási szabályokra, melyekben ki vannak emelve azok az országok, ahol a fertőzöttek száma aggasztóan magas;
10. a 2019. szeptember 23-ai máltai megállapodás elégtelenségére a migránsok szétosztása tekintetében;

11. a belügyminisztérium azon nyilatkozatára, mely szerint a Tunéziából érkező tömegek egészségügyi kockázatot hordoznak.

3.3 A RENDELET RENDELKEZŐ RÉSZÉ

Az 1. cikk címe: „Azonnali parancs a *hotspotok* és befogadóközpontok kiürítésére.” Tartalma: 2020. augusztus 24-én éjfélig minden *hotspotban* és befogadóközpontban lakó migránst el kell szállítani Szicília területéről. Ennek indoka az, hogy nem garantálható a járványügyi intézkedésekkel összhangban történő ott tartózkodásuk.

A 2. cikkely címe: „Minden migránsra vonatkozó belépési, áthaladási és tartózkodási tilalom Szicília területén.” Kimondja, hogy fogadásra alkalmas létesítmények hiányában a közegészség és a biztonság védelme és garantálása érdekében egyetlen olyan migráns sem haladhat át Szicílián vagy tartózkodhat a tartományban, aki hajókkal éri el a szicíliai partokat, függetlenül azok méretétől, beleértve a nem kormányzati szervezetek hajóit is.

A „Záró rendelkezésekben” (3. cikkely) rögzítik a rendelet hatályát (2020. augusztus 23 – szeptember 10.), a kihirdetés módját és azt, hogy az megtámadható a Regionális Közigazgatási Bíróság vagy a köztársasági elnök előtt.

3.4 A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGI DÖNTÉSEK

A kormány a rendeletet szinte azonnal megtámadta az illetékes palermói Regionális Közigazgatási Törvényszéken (TAR). A törvényszék 3. számú tanácsának elnöke egyesbíróként eljárva ideiglenes intézkedésként a rendelet alkalmazását felfüggesztette, azzal az indokkal, hogy:³

1. éppen azt a veszélyhelyzetet idézné elő, amit el kíván kerülni; a migránsok „mozgásával” azok egymást, a helyi lakosokat és az áttelepítésüket végzőket is megfertőzhetik;
2. a kérdéses szabályozásra hatásköre a kormánynak van, a rendeletben szereplő mindkét intézkedés – vagyis a bevándorlók által lakott *hotspotok* és befogadóközpontok kiürítése és a bevándorlók mint külföldi állampolgárok országba való beutazása és azon belüli mozgása – olyan tárgy, melyet ha a régióelnök szabályoz, akkor túlterjeszkedik hatáskörén;
3. a rendelkezések nem voltak alátámasztva megfelelő hatásvizsgálattal, így például a vírus terjedésének gyorsasága és az érkezők száma közötti összefüggés csupán feltételezésnek minősül.

Musumeci a döntésre reagálva kijelentette, hogy nem ért egyet azzal, és nem fogja kivonni magát a „civilizációk harcában” való kényszerű részvétel alól. Bírálta a kormányt, mivel az nem törődik a Lampedusán uralkodó tarthatatlan állapotokkal, és a rendeletalkotást is a kormány cselekvésének elmaradásával indokolta. Roberto Calderoli ligás politikus, a Szenátus alnöke arra biztatta Musumecit: ne adja fel és Szicília Statútumának 31. szakaszára hivatkozással

³ MARCHESE 2020.

védje meg igazát a bíróságon. Calderoli azzal érvelt, hogy a bíróság csak hatályában függesztette fel a rendeletet, azonban ez a döntés a norma érvényességét nem érinti.⁴

Az ügyben a jogerős döntést a TAR 3. számú, háromtagú tanácsa hozta meg szeptember 18-án.⁵ Csalódníuk kellett azonban azoknak, akik érdemi, a közegészségügyi érdek és a menekültügyi érdek kollíziójának feloldását várták a bíraktól.

Szeptember 2-án Giuseppe Conte miniszterelnök hivatalában fogadta Nello Musumecit és Totò Martello lampedusai polgármestert. A kormányfő határozott ígéretet tett arra, hogy Lampedusát hamarosan kiürítik, a migránsokat hajókra helyezik át, valamint – utalva Ylva Johansson és Várhelyi Olivér uniós biztosokkal folytatott tárgyalásaira – összeurópai megoldást keresnek a tunéziai migránsok áradatának mérséklésére.⁶

Miután Conte és a két önkormányzati vezető találkozója után a Lampedusára nehezedő nyomás valóban enyhült, erre hivatkozva a törvényszék nem döntött érdemben, hanem az eljárás folytatását okafogyottnak minősítette, és az ügyet érdemi vizsgálat nélkül lezárta.⁷

4. ÖSSZEGZÉS

A 2014-15-ben kezdődött és napjainkban is tartó európai migrációs válságban a nemzeti jogot alkotó kormányokkal vagy az azok mögött álló parlamenti többségekkel szemben sok politikai és civil szereplő exponálta magát. Különbőféle közlemények születtek, tiltakozó akciókat indítottak, vagy éppen nemzeti és nemzetközi bírói fórumokhoz fordultak. Jogalkotó hatásköre azonban csak a területi vagy települési önkormányzatok választott tisztségviselőinek van, jogilag értelmezhető „ellenerőt” tehát ők tudnak felmutatni.

2020-ban Nello Musumeci, Szicília vezetője egyedülként kísérelt meg nem csak politikai kommunikációval, hanem jogalkotói hatalommal felruházott vezetőként rendeletalkotással is szembe fordulni a központi római kormánnyal a migrációs politikával összefüggésben. Az apropót ugyan a koronavírus-válság adta, a politikai szándék mégis egyértelmű: a polgárok egészségének védelmezőjeként feltűnni, ezzel egyben alternatívát kínálni a baloldali kormánnyal szemben, melynek sikere később a Szicíliában kormányon, országosan viszont ellenzékben politizáló jobboldali koalícióra adott szavazatokban manifesztálódhat.

Musumeci népszerűsége, a mögötte álló szövetség támogatása, a valóban súlyos tunéziai helyzet (a járvány elégtelen kezelése, gazdasági visszaesés, magas munkanélküliség, a fiatalok életkilátásainak romlása, folyamatos, gyakran kormányválságba torkolló konfliktusok a vallási és szekuláris pártok között) és a második Conte-kormány akcióképtelensége együttesen vezetett ahhoz, hogy 2020 augusztusában megjelenhetett a 33/2020-as régióelnöki rendelet, mellyel Musumeci az eltérő politikai elképzeléseket a közigazgatási bíróságon kívánta megmérteni. A

⁴ IL GIORNALE 2020.

⁵ VIOLA 2020.

⁶ SICILIANEWS 2020.

⁷ VIOLA 2020.

törvényszék azonban világos jogi állásfoglalás helyett inkább salamoni döntést hozott: egyik félnek sem adva igazat, eljárásjogi lezárást választott.

Ez azonban felveti annak a lehetőségét, hogy ha 2021-ben vagy később később ismét összekapcsolódik egy súlyos bevándorlásügyi és egy hasonlóan súlyos közegészségügyi helyzet, akkor az eset – akár Szicíliával, akár más tartományokkal – megismétlődhet. Bár az ideiglenes intézkedés indoka a régióelnök hatásköri túlterjeszkedése volt, az érdemi döntésben ugyanezt az indokot a bírák már nem vállalták fel. Ezzel tehát annak a lehetőségét is meghagyták, hogy egy érintett önkormányzati vezető hasonló aktussal hívja fel a figyelmet a migráció problémájára. Az eset összeurópai szempontú tanulmányozása tehát különösen javasolt: kutatóknak érdekesség, a politikai előnyserzésben érdekelt önkormányzati vezetőknek inspiráló példa lehet.

FELHASZNÁLT IRODALOM

IL GIORNALE (2020): *Roberto Calderoli: "Lo Stato gioca a braccio di ferro, ma così Musumeci può vincere"*. 2020.08.27. Forrás: <https://www.ilgiornale.it/news/cronache/stato-gioca-braccio-ferro-cos-musumeci-pu-vincere-1885961.html> (Megtekintve: 2021.02.09.)

MARCHESE, Ignazio (2020): *Il Tar di Palermo sospende l'ordinanza del presidente Nello Musumeci: "Va oltre i poteri della Regione"*. 2020.08.27. Forrás: <https://www.blogsicilia.it/palermo/il-tar-di-palermo-sospende-lordinanza-del-presidente-nello-musumeci-va-oltre-i-poteri-della-regione/550866/> (Megtekintve: 2021.02.09.)

PALERMOTODAY (2020): *Sondaggio PalermoToday-Demopolis, effetto Covid: cresce la fiducia dei siciliani in Musumeci*. 2020.05.04. Forrás: <https://www.palermotoday.it/attualita/sondaggio-demopolis-coronavirus-preoccupazione-siciliani-fase-2.html> (Megtekintve: 2021.02.09.)

PROIETTI, Silvia (2020): *SAI, ex-SIPROIMI ed ex-SPRAR: come cambia l'accoglienza*. 2020.11.18. Forrás: <https://www.piuculture.it/2020/11/sai/> (Megtekintve: 2021.02.09.)

SICILIANEWS24 (2020): *Conte incontra Musumeci e Martello, l'hotspot di Lampedusa sarà svuotato*. 2020.09.02. Forrás: https://sicilianews24.it/contе-incontra-musumeci-e-martello-lhotspot-di-lampedusa-sara-svuotato-616865.html?refresh_ce (Megtekintve: 2021.02.09.)

VIOLA, Manlio (2020): *Ordinanza Musumeci sui migranti, la salomonica decisione del Tar "Cessato interesse"*. 2020.09.25. Forrás: <https://www.blogsicilia.it/palermo/ordinanza-musumeci-sui-migranti-la-salomonica-decisione-del-tar-cessato-interesse/555078/> (Megtekintve: 2021.02.09.)

Adatbázisok:

A belügyminisztérium bevándorlási adattára: <https://www.interno.gov.it/it/stampa-e-comunicazione/dati-e-statistiche/sbarchi-e-accoglienza-dei-migranti-tutti-i-dati>

Folyamatosan frissülő koronavírus adattár: <https://statistichecoronavirus.it/coronavirus-italia/coronavirus-sicilia/>

A 2020. évi 33. rendelet a 2020. augusztus 28-ai Hivatalos Közlönyben: <http://www.gurs.regione.sicilia.it/Gazzette/g20-45o/g20-45o.pdf>

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Lektorálta: Janik Szabolcs

A borítókép forrása: Shutterstock.

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik,
és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Vargha Márk, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780